

Tre kjernesaker på friskoleområdet det kommende året

Norske Fag og Friskolers Landsforbund (NFFL) avholdt sitt årlige landsmøte 25. og 26. mars i Oslo. I etterkant av det politiske verkstedet på landsmøtet, sendes denne pressemeldingen ut for å peke på det NFFL mener er de tre viktigste sakene for de frittstående fagskolene, videregående skolene og ungdomsskolene det kommende året. Disse sakene er avgjørende for at de frittstående skolene skal kunne fortsette å være en viktig og verdifull del av det norske skoletilbudet i årene som kommer.

Kapitaltilskudd

I Granavold-plattformen lover regjeringen å øke kapitaltilskuddet for de frittstående skolene. NFFL forventer at dette gir resultater allerede ved høstens statsbudsjett. Statssekretær Tom Erlend Skaug og stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan (KrF) som gjestet NFFLs landsmøte, snakket også varmt om kapitaltilskuddet og behovet for en sterk økning.

Kapitalkostnadene for friskolene er i dag ikke innlemmet i tilskuddsgrunnlaget. Dette er i hovedsak kostnader skolene har i forbindelse med å eie eller å leie bygg og utgjør for mange skoler en stor utgiftspost. Sist høst gjorde Kunnskapsdepartementet (KD) en utredning av hvordan dette skulle innlemmes i tilskuddsgrunnlaget. Utredningen ble gjort etter anmodning fra Stortinget. Dessverre konkluderte regjeringen da med at de ikke ønsket å ta dette inn i tilskuddsgrunnlaget, men heller fortsette å ha en egen bevilgning for kapitalkostnader. Denne posten er i dag langt unna å gi en reell dekning av disse kostnadene. Dette fører til en svært krevende økonomisk situasjon for mange av de frittstående skoler.

Regjeringen har i Granavold-plattformen lovet en økning av kapitaltilskuddet. NFFL og de andre friskoleorganisasjonene har lenge arbeidet for dette og forventer å se en kraftig oppjustering av dette tilskuddet allerede ved neste års statsbudsjett.

Særskilt toppidrettstilskudd

Det særskilte toppidrettstilskuddet er et tilskudd som tildeles toppidrettskoler ut over det vanlige tilskuddet til frittstående skoler. I vinter kom det endelig et gjennombrudd i arbeidet med å få revidert dette tilskuddet.

Viktigheten av de private tilbyderne på dette området, er udiskutabel. 20 av 27 ulike tilbud dekkes kun av private tilbydere. NFFL vil fortsette å kreve at våre framtidige toppidrettsutøvere skal få en god utdanning. Dette skal blant annet sikres med et særskilt tilskudd til godkjente toppidrettsgymnas som oppfyller kvalitetskravene fra Olympiatoppen og slike tilskudd har vært tildelt skoler siden 2009. I 2018 er det på høy tid å revurdere prinsippene og nivået på disse tildelingene. Elevtallet ved skolene har endret seg mye siden 2009 og NFFL mener det er et stort problem at tilskuddet ikke baseres på elevrapporteringen til Utdanningsdirektoratet per 1.10. hvert år. I tillegg til fordelingskriteriene, må nivået på tilskuddet heves. NFFL mener tilskuddet må opp på kr.25.000 per elev. Disse endringene vil bidra til en mer rettferdig og forutsigbar fordeling av midler.

Et stort flertall i Utdannings- og forskningskomiteen har anerkjent at det er behov for en gjennomgang av dette tilskuddet og har bedt Kunnskapsdepartementet om en utredning. Nylig sendte stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg (Ap) et skriftlig spørsmål til kunnskapsminister Jan Tore Sanner for å spørre om når resultatet av denne utredningen vil foreligge. Sanner varsler at KD vil komme tilbake til dette ved neste års statsbudsjett.

NFFL er glad for at saken nå løftes og at en utredning av tilskuddet er underveis. Dette vil avdekke de store urimelighetene i hvordan tilskuddet utdeles. Det er synd at utredningen ikke kommer tidsnok til at vi kan forvente en revidering av tilskuddet allerede ved neste års statsbudsjett, og NFFL har derfor bedt om at det settes av en pott for søkbare midler inntil en revidert og utbedret tilskuddsordning er på plass.

Fagkompetansevurdering

NFFL arbeider å få etablert «fagkompetansevurdering» som et begrep for å vurdere kompetanse ved opptak til frittstående fagskoler og for voksne søkere til videregående skoler.

Fagskolene innen visuelle kunsthøgskole, kultur og estetiske fag tar inn nye studenter ved gjennomføring av en opptaksprøve, uansett om søkeren har fullført videregående opplæring eller ikke. I disse prøvene, ser man etter den fagspesifikke kompetansen søkeren har. På denne måten verdsetter skolene den ikke-formelle og uformelle kompetansen søkerne har, og sikrer seg et godt faglig grunnlag for læring blant studentene. NFFL frykter at den nye fagskoleforskriften (som nå er på høring), igjen vil sette den teoretiske kompetansen over den praktiske kompetansen ved opptak. Regjeringen har uttalt at de ønsker å løfte fagskoleutdanning som et attraktivt utdanningsvalg, men gjør det samtidig vanskeligere å komme inn på en fagskoleutdanning enn en høyskoleutdanning innen kunst, kultur og estetiske fag for dem som ikke har fullført og bestått videregående opplæring. Hvis fagskolene har større rom til å gjøre en vurdering av hver enkelt søker og deres reelle fagkompetanse ved opptak, kan dette gi skolene mulighet til å ta opp kvalifiserte studenter selv om disse kanskje ikke har gjennomført videregående opplæring og har formell dokumentasjon på kompetanse.

NFFL mener at det burde være mulig å innføre fagkompetansevurdering som et opptakskriterium for skoler som tilbyr utdanning med en spesifikt faglig profil, både på fagskolenivå, kap. 4 voksenopplæring og i videregående opplæring.

I dag kreves det realkompetansevurdering av alle voksne elever som søker **videregående opplæring**. Søkere som har fullført videregående skole tidligere i livet, men ønsker å omskolere eller videreutdanne seg innen yrkesfag, er også pålagt å gå gjennom en realkompetansevurdering hos fylkeskommunen. Dette er blitt et hinder for rekruttering til fagene og er samtidig eneste vei til denne typen utdanning. I slike tilfeller blir kravet om realkompetansevurdering en unødvendig byråkratisk øvelse som hindrer søkeren i utdanningsløpet sitt og som medfører store kostnader. Her bør det være tillit til at skolen kan gjøre en fagkompetansevurdering av søkeren ved opptak. Det samme gjelder elever som har tatt vg1 studiespesialiserende og søker seg over til vg2 yrkesfag.

Et annet eksempel på utfordringer med den pålagte og rigide realkompetansevurderingen, er knyttet til inntak av voksne flykninger. Et eksempel er elever med kort botid i Norge som har fått brev fra NOKUT og/eller samordna opptak som sier hvilke fag disse elevene må ta for å komme seg videre i utdanningsløpet. En videregående skole har ikke lov til å ta opp disse elevene uten at de i tillegg har vært gjennom en omfattende (og i mange tilfeller kostbar) realkompetansevurdering fra fylkeskommunen. Både fylkeskommunene, skolene og søkerne opplever dette som en unødvendig og byråkratisk ordning som hindrer skolegang og integrering i det norske samfunnet.

For mer informasjon eller en uttalelse, ta kontakt med:

Rieneke Schilperoort, styreleder i NFFL

e-post: rieneke@friskoler.no

mobil: 417 62 911